

NÉPI TÉRFOGLALÁS

Györffy István jegyzi meg egyik könyvében, hogy az alföldi parasztság nem az őt támogatni hívatott állami adminisztráció segítségével, hanem annak sokszor jószándékú és mégis ellenséges nyomása ellenére alkotta meg modern életformáját. Ez némi túlzással az egész iskolán kívül rekedt magyarságra áll. Ez az iskolán kívül rekedt magyarság megszállotta, gyakran hihetetlen nehézségek árán, nem is titkolt ellenséges nyomás ellenére, az ország minden megszállható területét, elsősorban az Alföldön, majd megülte a városokat. E pillanatban a munkahelyeket túlnyomó többségben a magyar nép fiai tartják megszállva. Az idegen származásúak mindinkább a vezető állásokba szorulnak és vagy idegesen vagy megértéssel fogadják az ostromot. Hogy van-e közöttük érdekszövetség vagy nincs, azt nem tudom, de ez tökéletesen mindegy is; a magyar elem ostromának már nem tudnak ellenállni. A polgárságba egyre növekvő mértékben ömlik a magyar vér s a magyar elem itt is főleg a perifériákon foglal helyet. Aki emiatt panaszkodik, az nem lát világosan. Kétségtelen, hogy ez a helyzet járhat -- s jár is -- pillanatnyi kellemetlenségekkel; a jövő szempontjából azonban mégis a helyzet ilyenén alakulása a megnyugtató. Megnyugtató, hogy polgárságunknak éppen magyarabb részét -- mely leginkább érzi, mert legkénytelenebb érezni a törvényt, hogy „itt élned, halnod kell” -- nemcsak vérségi, hanem társadalmi szolidaritás is kapcsolja a legszélesebb tömegekhez.

Valóban a 19. század legnagyobb súlyú művelődéstörténeti eseménye az, hogy a kor és helyzet követelte munkahelyek megszállása, a magyar társadalom modern munkakereteinek magyar vérségű elemmel való feltöltése, elindította természetesen a magyar nép differenciálódását és így megteremtette a korszerű magyar műveltség kialakulásának a társadalmi feltételeit. Ez a korszerű magyar műveltség a differenciálódott nép egyes rétegeinek kölcsönös egymásrahatásából fog megszületni, illetve szemeink előtt alakul ki. Kétségtelen, hogy régi hagyományaihoz ma már egyetlen réteg sem ragaszkodik programszerűen, sőt egyik-másik réteg mintha mohón, dühösen törne megtagadásukra. Aki messzebb néz, nem ijed meg ettől, mert tudja, hogy egy egész nép még akkor sem bújhat ki a bőréből, ha akarja -- vagy ha vezetői akarják. De legyünk tisztában azzal is, hogy az életben való boldogulás nem jutalomkönyv, melyet vizsga alkalmával oszt ki az iskola. Ugyanazt a társadalmi csoportot, pl. az ipari munkásságot, melyet intellektueljeink népi mozgalma népi műveltségéből vizsgáztat, a magyar társadalom egésze is vizsgáztatja, ha nem is olyan feltűnően és nem is olyan hangosan, mint ezek. Lehet, hogy a magyar nép szemre-látszatra hűtlen lesz népi hagyományaihoz, de ez csekélység ahhoz a herkulési munkához képest, mellyel a csendben vizsgáztató magyar társadalom egészét teszi napról-napra növekvő mértékben magáévá és ezzel mind magyarabbá.

Szabédi László: Népi írástudók vagy írástudó nép?
(Termés, 1943. őszi kötet, 115–116. 1.)

E S Z Á M M U N K A T Á R S A I

*Csizmadia Andor dr., Kolozsvár thj. város tanácsnoka * Entz Géza dr., a kolozsvári Egyetemi Könyvtár tisztviselője * Kiss Jenő, író, Kolozsvár * László Dezső, ref. esperes, országgyűlési képviselő * Nagy Elek, a Keleti Ujság belső munkatársa * Szabó István, az Ellenzék belső munkatársa * Ifj. Takácsy Miklós, joghallgató, Kolozsvár.*

A HITEL ÚJABB KÜLÖNLENYOMATAI

Venczel József dr.: Erdély és az erdélyi román földreform.

Tamási Áron: Erdélyi jelentés a magyar szellem küzködéseiről.

László Dezső: Korszerű magyarság.

Venczel József dr.: A székely népefelesleg.

Szabó István dr.: Az asszimiláció a magyarság történetében.

Zathureczky Gyula: Magyar politika Európában.

Tamás Lajos dr.: A román nép és nyelv kialakulása.

Martonyi János dr.: Közigazgatásunk reformja.

Szabó T. Attila dr.: A románok újabbkori erdélyi betelepülése.

Ifj.Boér Elek dr.: Nagy tér-gazdaság.

László Gyula dr.: A magyar őstörténelem régészetéről.

Makkai László dr.: Északerdély nemzetiségi viszonyainak kialakulása.

Erdei Ferenc: Parasztságunk legújabb alakulása.

Zathureczky Gyula: A magyar szellem forradalma.

Malán Mihály: A szláv veszedelem.

Bónis György dr.: Magyar törvény – magyar lélek.

Mikó Imre dr.: Kormányzó és kormányzóhelyettes.

Balogh Jolán dr.: Kolozsvár régi lakói.

vitéz Bajty Tivadar dr.: Munkabérendszerek.

Gagybátori E. László: Kodály Zoltán és kórusai.

László Gyula dr.: A honfoglaló magyarság lelkialkatáról.

Bíró József dr.: Erdély műemlékeinek sorsa a belvederei döntés után.

Venczel József dr.: Tallózás az erdélyi földreform román irodalmában.

Bárdossy László: Két világ között.

Palotás Zoltán: A geopolitika mint államtudomány.

Oberding József György dr.: A bányászati telepítések rövid története.

Csörtán Márton dr.: A kolozsvári Tízese Szervezet.

Mályusz Elemér dr.: A magyarság a középkori Erdélyben.

Szőllősy András: Magyar zeneírás.

Martonyi János dr.: új magyar közigazgatás felé.

Pukánszky Béla dr.: Szászok a magyarság és a románság közt.

Aldobolyi Nagy Miklós dr.: Magyarok a Kis-Szamos mellékén.

Ifj. Boér Elek dr.: Az arany és a kliring harca.

Dr. Téchy Olivér: Széchenyi hatása a magyar hiteljogra.

Polónyi Nóra dr.: A román propaganda hatása Nyugat-Európa közvéleményére.

Erőss Alfréd dr.: Mitosz, vallás és irodalom.

Mikó Imre dr.: Széchenyi és Wesselényi nemzetiségi politikája.

Makkai László dr.: Román történetírás a két világháború között.